

Arrestnummer C/ 81 / 2022
Repertoriumnummer 2022/ 254
Datum van uitspraak 26 januari 2022
Rolnummer 2021/C/97
Notitienummer parket-generaal

Mededeelbaar aan de ontvanger

Urbanisatie

Redispensie

Hof van beroep Antwerpen

Arrest

C4 kamer
correctionele zaken

Aangeboden op
Niet te registreren

COVER 01-00002517824-0001-0023-01-01-1

Het OPENBAAR MINISTERIE

en

...

tegen

83

1.
rijksregisternummer
geboren te op
wonende te
van Belgische nationaliteit

beklaagde

in persoon aanwezig en bijgestaan door mr. advocaat bij de balie

94

2.
ondernemingsnummer
met maatschappelijke zetel te

beklaagde

vertegenwoordigd door mr. advocaat bij de balie

3. t.e.m. 5. ...

1. Ten laste gelegde feiten

Als dader of mededader in de zin van artikel 66 van het strafwetboek;

A.

Met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, in handels- of bankgeschriften of in private geschriften valsheid te hebben gepleegd door overeenkomsten, beschikkingen, verbintenissen of schuldbevrijdingen valselijk op te maken of achteraf in de akten in te voegen, en met hetzelfde bedrieglijk opzet of met hetzelfde oogmerk om te schaden, van de hiervoren vermelde valse akte of van het hiervoren vermelde valse stuk gebruik te hebben gemaakt,

(art. 193, 196 lid 1 en 4, 213 en 214 Sw.)

namelijk door uitvoeringsplannen te hebben opgesteld en te laten opstellen voor het bouwproject gelegen te _____ en in landschappelijk waardevol agrarisch gebied, die niet overeenstemmen met de goedgekeurde bouwplannen vergund door de gemeente dd. 12 april 2018, ten einde een uitgebreider project te realiseren en met sloping van alle binnenmuren;

Te van 27 augustus 2018 tot 27 november 2018,

door ..

B.

Op het perceel aldaar gelegen te _____ een hoeve gekadastreerd als _____ met een (globale) oppervlakte van _____ bouwland gekadastreerd als _____ met een (globale) oppervlakte van _____ bouwland gekadastreerd als _____ met een (globale) oppervlakte van _____ bouwland gekadastreerd als _____ met een (globale) oppervlakte van _____ eigendom van _____ (_____) en _____), bij akte verleden op 22 mei 2015;

In strijd met artikel 6 al.1 van het Decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning een project dat bij of krachtens de decreten, vermeld in artikel 5, onderworpen is aan vergunningsplicht te hebben uitgevoerd, geëxploiteerd, verkaveld of een vergunningsplichtige verandering eraan te hebben gedaan,

namelijk hetzij zonder voorafgaande omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, hetzij in strijd met de vergunning, hetzij na verval, vernietiging of het verstrijken van de termijn van de vergunning, hetzij in geval van schorsing van de vergunning, stedenbouwkundige hierna vermelde handelingen als vermeld in artikel 4.2.1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening te hebben uitgevoerd of verder te hebben uitgevoerd;

namelijk in strijd met de vergunning afgeleverd door de gemeente Berlaar dd. 12 april 2018, artikel 4.2.1.1° a): het optrekken of plaatsen van een constructie

- I. De volledige afbraak te hebben gerealiseerd van een langgevelhoeve terwijl een verbouwing vergund is;
- II. Het volume van de bestaande woning te hebben uitgebreid met een kelder van 99m³ en een uitbouw van 60,90m³, waardoor het toegestane volume van minder dan 1000m³ wordt overschreden;
- III. Het realiseren van een extra eerste verdieping.

De schendingen worden bestraft overeenkomstig artikel 6.2.1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Te van 12 april 2018 tot 27 november 2018

door ...

C.

Bij inbreuk op artikel 4 van de wet van 20 februari 1939 op de bescherming van de titel en van het beroep van architect een bouwtoelating te hebben laten uitvoeren zonder beroep te doen op de medewerking van een architect, inbreuk bestraft overeenkomstig artikel 10.lid 3 van voormelde wet,

namelijk

- I. De eerste en de tweede,

Te en bij samenhang, te in het gerechtelijk arrondissement Vlaams Brabant, van 10 juli 2017 tot 14 september 2018,

wat betreft de werf _____ te _____ te hebben gebouwd zonder werftoezicht vanwege een architect en op basis van afwijkende uitvoeringsplannen;

II. De eerste, de tweede en ...

Te _____ en bij samenhang, te Lubbeek, in het gerechtelijk arrondissement Vlaams Brabant, van 8 december 2013 tot 17 januari 2016,

wat betreft de werf _____ te _____ te hebben gebouwd zonder werftoezicht vanwege een architect en op basis van afwijkende uitvoeringsplannen;

III. De eerste, de tweede, ...

Te _____ van 12 april 2018 tot 27 november 2018,

wat betreft de werf _____ te _____ te hebben gebouwd zonder werftoezicht vanwege een architect en op basis van afwijkende uitvoeringsplannen.

Overgeschreven op het kantoor Rechtszekerheid d.d. 16 januari 2020

Ref.:

Bedrag: 230,00 euro

Ontvanger _____ (get.)

2. Bestreden beslissing

2.1.

Bij het vonnis, op tegenspraak gewezen op 4 december 2020 door de rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen, kamer AC5, werd als volgt beslist:

...

De tenlasteleggingen C.I en C.II dienen aldus heromschreven te worden als volgt:

┌ PAGE 01-00002517824-0005-0023-01-01-4 ─┐

Tenlastelegging C.I

“...
...

*wat betreft de werf te te hebben gebouwd zonder werftoezicht
vanwege een architect;”*

Tenlastelegging C II

“...
...

*wat betreft de werf te te hebben gebouwd zonder werftoezicht
vanwege een architect;”*

...

Op strafgebied

Heromschrijft tenlasteleggingen C.I en C.II zoals voormeld.

...

Ten aanzien van eerste beklagde

Veroordeelt beklagde voor de vermengde feiten van de tenlasteleggingen A, B, C.I zoals heromschreven, C.II zoals heromschreven en C.III:

tot een gevangenisstraf van 6 maanden en tot een geldboete van 16.000,00 EUR, zijnde 2000,00 EUR verhoogd met 70 opdecimen.

Boete vervangbaar bij gebreke van betaling binnen de wettelijke termijn door een gevangenisstraf van 90 dagen.

Verleent uitstel van tenuitvoerlegging wat betreft de gevangenisstraf voor een termijn van 3 jaar en wat betreft de geldboete voor een termijn van 3 jaar, doch slechts voor een gedeelte van 14.400,00 EUR, zijnde 1800,00 EUR verhoogd met 70 opdecimen.

Veroordeelt tot betaling van:

┌ PAGE 01-00002517824-0006-0023-01-01-4 ─┐

- een bijdrage van 1 maal 200,00 EUR, zijnde de som van 1 maal 25,00 EUR verhoogd met 70 opdecimen, ter financiering van het Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en de occasionele redders
- een bijdrage van 20,00 EUR aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand
- een vaste vergoeding voor beheerskosten in strafzaken. Deze vergoeding bedraagt 50,00 EUR
- de kosten van de strafvordering tot op heden begroot op $1/5 \times 147,21 = 29,44$ EUR

Ten aanzien van
tweede beklagde

Veroordeelt beklagde _____ voor de vermengde feiten van de tenlasteleggingen A, B, C.I zoals heromschreven, C.II zoals heromschreven en C.III :

tot een geldboete van 40.000,00 EUR, zijnde 5000,00 EUR verhoogd met 70 opdecimen.

Verleent uitstel van tenuitvoerlegging wat betreft de geldboete voor een termijn van 3 jaar, doch slechts voor een gedeelte van 32000,00 EUR, zijnde 4000,00 EUR verhoogd met 70 opdecimen.

Veroordeelt _____ tot
betaling van:

- een bijdrage van 1 maal 200,00 EUR, zijnde de som van 1 maal 25,00 EUR verhoogd met 70 opdecimen, ter financiering van het Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en de occasionele redders
- een bijdrage van 20,00 EUR aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand
- een vaste vergoeding voor beheerskosten in strafzaken. Deze vergoeding bedraagt 50,00 EUR

- de kosten van de strafvordering tot op heden begroot op $1/5 \times 147,21 = 29,44$ EUR

...

2.2.

Er werd hoger beroep ingesteld tegen voormeld vonnis van 4 december 2020 op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen:

- op 30 december 2020 door de beklaagden en
tegen alle beschikkingen op strafgebied,
- op 4 januari 2020 door het OPENBAAR MINISTERIE ten aanzien van beklaagden
en tegen alle beschikkingen.

2.3.

Er werd een verzoekschrift in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering ingediend op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen:

- op 30 december 2020 door de beklaagden en
- op 4 januari 2020 door het OPENBAAR MINISTERIE ten aanzien van beklaagden
en

3. Rechtspleging voor het hof

De zaak werd behandeld op de openbare zitting van 3 november 2021.

Het hof heeft hierbij gehoord:

- mevrouw de Voorzitter in haar verslag,
- het Openbaar Ministerie in zijn uiteenzetting van de zaak en in zijn vordering,
- de burgerlijke partij in haar middelen, ontwikkeld door haar raadsman, voornoemd,
- de beklaagde in zijn middelen van verdediging, ontwikkeld door hemzelf en door zijn raadsman, voornoemd,

- de beklaagde in haar middelen van verdediging, ontwikkeld door haar raadsman, voornoemd.

De neergelegde conclusies en stukken werden in het beraad betrokken.

4. Beoordeling van de ontvankelijkheid van de rechtsmiddelen en van de omvang van de hogere beroepen

4.1. Ontvankelijkheid van de hogere beroepen

1. De verklaringen van hoger beroep, zowel van de beklaagden als van het Openbaar Ministerie, werden tijdig en regelmatig gedaan op de griffie van de rechtbank die het bestreden vonnis heeft gewezen.

2. Het verzoekschrift van de beklaagden zoals bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering werd tijdig ingediend ter griffie van de rechtbank die het bestreden vonnis heeft gewezen en de daarin bepaalde grieven met betrekking tot de schuld en de straf zijn nauwkeurig.

3. Het verzoekschrift van het Openbaar Ministerie zoals bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering werd tijdig ingediend ter griffie van de rechtbank die het bestreden vonnis heeft gewezen en de daarin bepaalde grief met betrekking tot de straf is nauwkeurig.

4. Gelet op het bovenstaande zijn de hogere beroepen van de beklaagden en van het Openbaar Ministerie regelmatig naar vorm en termijn en ontvankelijk.

4.2. Omvang van de hogere beroepen

Het hof heeft ambtshalve geen grieven van openbare orde opgeworpen zoals bedoeld in artikel 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering.

Gelet op de overwegingen onder rubriek 4.1. van dit arrest is de rechtsmacht van het hof daarom beperkt tot de beoordeling van de beschikkingen op strafrechtelijk gebied van het bestreden vonnis die betrekking hebben op de schuld en de strafmaat en niet tot de beoordeling van de beschikkingen op burgerlijk gebied.

Er werd door de beklaagden in het grievenformulier immers geen grief aangeduid met betrekking tot de beoordeling van de beschikkingen op burgerlijk gebied.

5. Motivering ten gronde op strafrechtelijk gebied

5.1. Met betrekking tot de schuld

Na nieuw onderzoek ter terechtzitting door het hof, en door de stukken van het dossier, is de schuld van de beklaagden aan de hen ten laste gelegde feiten A en B niet bewezen gebleven minstens bestaat er twijfel en is de schuld van de beklaagden aan de hen ten laste gelegde feiten onder C.I (zoals omschreven door de eerste rechter), C.II (zoals omschreven door de eerste rechter) en C.III wel bewezen gebleven.

5.1.1. Met betrekking tot het feit A: valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken met betrekking tot de werf

In tegenstelling tot de eerste rechter is het hof van oordeel dat het strafdossier onvoldoende bewijzen heeft opgeleverd om boven elke redelijke twijfel te besluiten tot de schuldigverklaring van de beklaagden aan deze feiten.

Beklaagden worden vervolgd voor het opstellen (en laten opstellen) van uitvoeringsplannen voor het bouwproject gelegen te _____ in opdracht van de bouwheer (de echtgenoten _____ die niet overeenstemmen met de goedgekeurde bouwplannen vergund door de gemeente _____ op 12 april 2018 met het bedrieglijk opzet het bouwvolume uit te breiden (het bouwen van een kelder en een uitbouw achteraan de woning alsook het verhogen van de nokhoogte) en al de binnenmuren te slopen.

Het staat vast dat beklaagde _____ (zie verklaring van 22 januari 2019 zie bijlage 1 aan het PV nr. _____) door de bouwheer (echtgenoten _____) verzocht werd om plannen te tekenen en de voorbereiding van de bouwvergunning te doen voor de verbouwing van een zonevreemde ééngezinswoning, de afbraak van bergingen en de heropbouw van een berging op een gewijzigde plaats, gelegen te _____

Het is via beklaagde _____ dat de bouwheer contact nam met de architect waarmee hij op 17 oktober 2017 een architectenovereenkomst afsloot (zie farde II stuk 1 bundel beklaagden).

Architect bevestigde in zijn verklaring op 22 januari 2019 (zie bijlage 1 aan het PV nr. dat hij door de bouwheer werd gecontacteerd om een plan te tekenen en een bouwaanvraag in te dienen. Volgens architect was hij ter plaatse geweest met de bouwheer en nadien met beklagde die de plannen tekende en de aanvraag tot bouwvergunning heeft voorbereid. Deze plannen werden hem ter goedkeuring voorgelegd. De bouwaanvraag werd ingediend door de architect op 22 december 2017. Er werd een bouwvergunning verleend door de gemeente op 12 april 2018. In besluiten neergelegd voor de eerste rechter betwist de bouwheer weliswaar dat hij contact had met de architect

Nadien werden de plannen gewijzigd op verzoek van de bouwheer die rechtstreeks contact nam met de beklagde. Beklaagde bevestigde dat hij nieuwe uitvoeringsplannen tekende in opdracht van de bouwheer zonder dat architect hiervan kennis had. Architect bevestigde ook dat hij geen kennis had van gewijzigde plannen (reden ook waarom beklagde door de raadkamer niet verwezen werd voor het feit sub A).

Er werd een kelder voorzien, de nokhoogte werd verhoogd en er werd achteraan de woning een veranda gebouwd. Deze uitvoeringsplannen van 27 augustus 2018 kwamen niet overeen met de goedgekeurde bouwplannen die gevoegd waren aan de bouwvergunning van 12 april 2018.

De vaststellingen op 27 november 2018 tonen aan dat er werkzaamheden werden uitgevoerd op basis van de nieuwe uitvoeringsplannen van 27 augustus 2018 opgesteld door beklagde waarvoor geen aangepaste bouwvergunning werd aangevraagd en bekomen.

Door het opstellen (en laten opstellen) van deze nieuwe bouwplannen hebben beklagden alleszins een positieve daad gesteld die materieel voldoet aan de wettelijke omschrijving van het ten laste gelegde misdrijf. Er is echter maar sprake van strafbare deelneming op voorwaarde dat beklagden *wisten* dat ze deelnamen aan een bepaald misdrijf en ook de wil hadden om aan de realisatie van dit misdrijf mee te werken. Het is echter voldoende dat vaststaat dat de mededader wetens en willens aan de uitvoering van het misdrijf heeft meegewerkt op één van de in wet bepaalde wijze (art. 66 Sw.). Dit impliceert dat niet alle bestanddelen van het misdrijf dienen begrepen te zijn in de deelnemingshandelingen en derhalve in dit verband het voor het misdrijf van valsheid in geschriften vereiste bijzonder opzet niet aanwezig hoeft te zijn bij de deelnemer.

Beklaagden houden nu voor dat door het enkel opstellen van deze gewijzigde bouwplannen zij geen mededader in de zin van art. 66 Sw. zijn met betrekking tot het misdrijf valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken zoals omschreven in de tenlastelegging A.

Het hof is van oordeel dat niet met zekerheid aangetoond is dat beklaagden door het opstellen van deze nieuwe bouwplannen *wetens en willens* hebben meegewerkt aan de uitvoering van het misdrijf valsheid in geschriften. Uit de gegevens in het strafdossier blijkt onvoldoende dat beklaagde wist dat de werken werden aangevat op basis van deze nieuwe bouwplannen zonder dat er een aangepaste vergunning werd verleend.

Het hof verwijst hier naar de verklaring van de aannemer van 15 februari 2019 bijlage 1 aan PV nr :
“...Ik ben gevraagd door en om een woning gelegen te de aannemingswerken uit voeren in het kader van mijn BVBA ... De uitvoeringsplans zoals door U op de bouwwerf op 27 november 2018 aangetroffen werden mij door de bouwheer ter hand gesteld om de werken uit te voeren ...”.

Bij de uitvoering van de werken heeft beklaagde geen enkele rol gespeeld en kreeg de aannemer rechtstreeks instructies van de bouwheer.

De verklaringen van de bouwheer in het strafdossier zijn zeer summier en geven geen uitsluitel welke rol de beklaagden bij de uitvoering van de werken speelden.

De e-mail van de bouwheer van 26 december 2018 (stuk 9 farde II gericht onder meer aan beklaagde) verduidelijkt dit wel en toont aan dat hij op eigen houtje handelde:

“... Ik heb beslist om een kelder te maken op de plaats van de bestaande kelder en te vergroten ...

Ik heb door bovenstaande redenen de beslissing genomen om het gebruiksgemak van de verdieping te vergroten en de ruimte bruikbaar te maken ...

... Achteraan de woning heb ik beslist een veranda toe te voegen aan de leefkeuken ...

... Om geen vertraging op te lopen in de bouwwerken heb ik de aanpassing van de plannen niet ingediend ... (eigen onderlijning door het hof).

De bouwheer wist heel goed wat hij deed en was duidelijk op de hoogte dat voor deze aanpassingen een gewijzigde vergunning moest aangevraagd worden alvorens de werken aan te vatten.

Hieruit leidt het hof dan ook af dat beklaagde de bouwheer hiervan wel degelijk in kennis stelde. Overigens beklaagde wist dat de bouwheer niet langer met de architect wilde samenwerken, reden ook waarom zijn naam niet op de gewijzigde uitvoeringsplannen werd vermeld.

“Was architect op de hoogte van de plannen ?

Nee , de bouwheer zou immers een ander architect aanstellen om de verdere opvolging van de bouw te doen. Ik vermoed dat hij deze dan ook de nodige opdrachten zou geven om, als de bouwheer het nodig vond, een regularisatie aan te vragen ....” (verklaring beklaagde van 22 januari 2019 bijlage 1 aan PV).

Uit de verklaring van de nieuw aangestelde architect (van 26 januari 2019 bijlage 1 aan PV) blijkt dat hij pas aangezocht werd door de bouwheer in de loop van december 2018 nadat de bouwovertredingen werden vastgesteld om de toestand eventueel te regulariseren. Het is dus duidelijk dat de bouwheer het niet nodig achtte om voordien een nieuwe architect aan te stellen om een aangepaste bouwvergunning aan te vragen om - zoals hij in het in zijn e-mail van 26 december 2018 aangaf - te vermijden dat de uitvoering van de werken vertraging zouden oplopen.

5.1.2. Met betrekking tot het feit B: in strijd met de vergunning van 12 april 2018 het optrekken of plaatsen van een constructie (inbreuk op art. 4.2.1.1° a) VCRO)

In tegenstelling tot de eerste rechter is het hof van oordeel dat het strafdossier onvoldoende bewijzen heeft opgeleverd om boven elke redelijke twijfel te besluiten tot de schuldigverklaring van de beklagden aan deze feiten.

Om dezelfde redenen zoals hierboven uiteengezet onder 5.1.1. is het niet bewezen, minstens bestaat er twijfel dat beklaagde die weliswaar de aangepaste uitvoeringsplannen tekende, als mededader in de zin van art. 66 Sw. betrokken was bij de uitvoering van de werken.

Het was de bouwheer, goed wetende dat de gewijzigde uitvoeringsplannen een aanpassing van de bouwvergunning vereisten, die op eigen houtje handelde door de aannemer zelf opdracht te geven om de werken uit te voeren conform de gewijzigde uitvoeringsplannen zonder dat hij beschikte over een aangepaste bouwvergunning.

5.1.3. Met betrekking tot de feiten C.I, C.II en C.III

1. Na nieuw onderzoek ter terechtzitting door het hof, en door de stukken van het dossier, is de schuld van de beklaagden aan de hen ten laste gelegde feiten C.I (zoals heromschreven door de eerste rechter), C.II (zoals heromschreven door de eerste rechter) en C.III bewezen gebleven.

Met betrekking tot de feiten sub C.I en C.II wordt verwezen naar de oordeelkundige redengeving van de eerste rechter op p. 12 en p. 13 van het bestreden vonnis, welke door beklaagden in hoger beroep niet weerlegd worden en door het hof worden beaamd en overgenomen.

De feiten sub C.III acht het hof eveneens bewezen maar om andere redenen dan deze zoals uiteengezet in het bestreden vonnis.

2. Beklaagde _____ was zaakvoerder van de _____ en werkte als zelfstandige technisch tekenaar. Beklaagden beweren dat zij steeds in opdracht en onder supervisie van architect _____ (feit C.II en C.III) en de _____ (feit C.I) werkten.

Beklaagde _____ verklaarde dat hij door deze architecten werd verzocht om plannen te tekenen, bouwvergunning voor te bereiden en werven samen met de architect op te volgen. Het gebeurde ook, volgens beklagde _____ dat klanten rechtstreeks hem verzochten om plannen te tekenen waarbij hij hen dan doorverwees naar deze architecten. Nadien kreeg hij dan van de architecten de opdracht om plannen te tekenen en samen met de architect de werf op te volgen.

De vraag stelt zich niet wat de technische tekenaar wel of niet mag doen maar wel of beklagde _____ de handelingen door hem uitgevoerd deed onder supervisie van een architect. Dit is een feitenkwestie en dient steeds in concreto beoordeeld te worden.

Het monopolie van de architect is wettelijk geregeld in art. 4 lid 1 van de wet van 20 februari 1939 op de bescherming van de titel en van het beroep van de architect:

“De staat, de provincies, de gemeenten, de openbare instellingen en de particulieren moeten een beroep doen op de medewerking van een architect voor het opmaken van de plans en de controle op de uitvoering van de werken, voor welke door de wetten, de besluiten en de reglementen een voorafgaande aanvraag om toelating tot bouwen is opgelegd”.

Dit betekent dat de architect de plannen zelf of naar zijn onderrichtingen, onder zijn toezicht moet opstellen. De conceptie van het bouwwerk moet van de architect komen maar de uitvoering van de tekenplannen kan gedelegeerd worden aan medewerkers zoals een technisch tekenaar. De architect moet aldus van bij de aanvang van de werken betrokken zijn en blijven bij het bouwproject.

Aldus wanneer een technisch tekenaar zoals beklagde die niet gemachtigd is om het beroep van architect uit te voeren, plannen opstelt op verzoek van de bouwheer zonder voorafgaande nauwkeurige onderrichtingen en toezicht van een architect wordt niet voldaan aan de wettelijke vereisten betreffende het opmaken van plannen, zelfs niet indien een architect achteraf de plannen op bouwkundig gebied naziet en/of toezicht houdt op de werken.

Beklaagden werkten steeds met architecten samen hetgeen uiteraard niet anders kon gezien het bouwproject niet zonder de architecten kan verwezenlijkt worden (indienen van bouwaanvraag en uitvoeringsplannen). Het louter gegeven dat er een samenwerking is, volstaat aldus niet om aan te tonen dat het opmaken van de plannen en het toezicht op de werf onder supervisie van een architect gebeurden.

Bij de huiszoeking op 11 februari 2019 naar aanleiding van klachten van architecten bij de Orde van Architecten over bepaalde werven werden dossiers aangetroffen bij beklagden.

In deze dossiers blijkt nergens de betrokkenheid van de architect of het architectenbureau bij het verloop van de werkzaamheden op de werven. Werfverslagen waren er niet waaruit mogelijks zou blijken wanneer de architecten op de werven zouden zijn geweest. Nergens werden er mails/brieven aangetroffen in de dossiers tussen beklagde en de architecten omtrent het verloop van de werven.

Integendeel uit deze in beslaggenomen dossiers blijkt dat beklagde de planning van de werven opvolgde, hij een overzicht van de geplande en uitgevoerde werken gaf, de agenda's van partijen op elkaar afstemde en de technische problemen op de werven oploste zonder dat er tussenkomst van een architect te bespeuren was. Nergens werden de architecten in deze briefwisseling vermeld noch bleek dat zij kennis hadden van deze verzonden mails. De architecten kwamen enkel tussen om die plannen in te dienen bij de gemeente en om aldus een vergunning formeel aan te vragen.

Bovendien factureerden beklaagden rechtstreeks aan de bouwheer en niet aan de architect (zie facturen van beklaagden aan bouwheer stuk 8 farde II bundel beklaagden en facturen van beklaagden stuk 6 farde IV aan bouwheer . Architect daarentegen beweerde in zijn verklaring van 15 februari 2019 (PV nr dat beklaagde steeds aan hem factureerde en hij aan de bouwheer.

Uit het gegeven dat de beklaagden rechtstreeks aan de bouwheer factureerden leidt het hof af dat beklaagden geen verantwoording aan een architect omtrent hun uitgevoerde prestaties verschuldigd waren en zij dan ook niet onder supervisie van een architect werkten.

In diezelfde verklaring erkende de architect dat hij nooit werfverslagen opstelde voor de werven te (C.II) en te (C.III).

Beklaagden daarentegen beweren dat er door de architect wel werfverslagen werden opgesteld voor de werf (farde II stuk 8). Deze werfverslagen werden bij de huiszoeking in het dossier niet teruggevonden maar worden thans ter zitting neergelegd.

Op basis van deze tegenstrijdigheden tussen de verklaringen van beklaagden en architect met betrekking tot de werfverslagen, leidt het hof af dat “deze summiere werfverslagen met veel foto’s” achteraf door beklaagden werden opgesteld om te laten uitschijnen dat er wel een controle door een architect zou zijn gebeurd op de werven.

De bewering van beklaagden dat zowel het tekenen van de plannen als het opvolgen van de werven onder toezicht van een architect gebeurden acht het hof ongeloofwaardig gelet op:

- Feit sub C.I: werf te (bouwheer uitvoeringsplan op naam van i. Ingevolge huiszoeking bij beklaagde werden wat betreft deze werf een aantal documenten en mails aangetroffen waaruit duidelijk blijkt dat beklaagde het aanspreekpunt was voor de bouwheer en de uitvoerders van de werken op de werf (zie mail i.v.m. problemen met de aansluiting op het rioleringsnetwerk, de mail waarbij de bouwheer contact opnam met beklaagde omtrent de trage progressie van de werken, de mail van een energiecoördinator omtrent het vermogen in de woning, mail aan de stukadoor van beklaagde mail van bouwheer voor nazicht van een offerte) (zie bijlage 1 van p. 1 tot 4 aan het PV nr. van 11 februari 2019).

De [redacted] en de bouwheer werden weliswaar niet verhoord maar dat doet geen afbreuk aan de hierboven opgesomde objectieve gegevens waaruit blijkt dat beklaagden niet werkten onder supervisie van een architect. Dat er een architectenovereenkomst werd afgesloten met de bouwheer, is geen bewijs dat er ook effectief begeleiding en controle was van een architect. Beklaagden verwijzen naar werfverslagen van dit bouwproject (farde IV stuk 7). Deze zogenaamde werfverslagen betreffen niets meer dan een aantal foto's zonder dat er inhoudelijk werd ingegaan op de werf. Enkel het werfverslag van 17.116-1 opgesteld op 10 augustus 2017 vermeldt een opmerking op p. 3 i.v.m. grondwerken daterend van 5 november 2019. Dit werfverslag bevat dus tegenstrijdigheden en toont niet aan dat er ook effectief controle door een architect werd uitgeoefend.

- Feit sub C.II: werf te [redacted] (bouwheer [redacted] uitvoeringsplan op naam van architect [redacted]). Ook hier blijkt uit het dossier dat beklaagde [redacted] het aanspreekpunt was voor de bouwheer en de uitvoerders van de werken. Meer nog in bepaalde mails werd zelfs naar beklaagde [redacted] verwezen als zijnde de architect hetgeen aantoonde dat beklaagde [redacted] zich alleszins als de opvolger van de werken op de werf gedroeg en de echte architect niet gekend was bij de partijen (zie mail van 3 februari 2016 van het tuinbouwbedrijf aan de bouwheer en mail van bouwheer aan een studiekantoor van 19 december 2013). De mail van de bouwonderneming [redacted] aan beklaagde [redacted] van 24 augustus 2015 waarbij een overzicht werd gegeven van de data waarop werfvergaderingen hadden plaatsgevonden samen met de bouwheer en de architect zonder nadere specificatie wie dit dan wel was, acht het hof geen doorslaggevend bewijs dat er effectief controle werd uitgevoerd op de werf door een architect. Verwijzend naar de hierboven vermelde mails was beklaagde [redacted] immers op die werf gekend als de "architect". Het hof verwijst naar de mails als bijlage 1 van p. 5 tot 9 aan het PV nr. [redacted] van 11 februari 2019. Bijkomend verwijst het hof naar de bijlagen 5 en 6 aan PV [redacted] zijnde kostenstaten van werken op de werf [redacted]. Bij vergelijking van deze kostenstaten blijkt dat de opmaak van deze kostenstaten van architect [redacted] en de [redacted] identiek zijn. Beklaagden beweren dat er voor deze werf werfverslagen werden opgesteld door de architect [redacted] (zie stukken farde III stuk 8 van beklaagden) en aldus controle zou zijn geweest van die architect, hetgeen het hof om redenen zoals hierboven uiteengezet ongeloofwaardig acht.
- Feit sub C.III: werf te [redacted] (bouwheer [redacted] uitvoeringsplan op naam van architect [redacted]). In de besluiten neergelegd voor de eerste rechter (rechtsplegingsdossier stuk 35 op p. 2) erkende de bouwheer dat er nooit direct contact is geweest tussen de bouwheer en de architect.

Overigens de bouwheer nam contact op met beklagde om de uitvoeringsplannen te wijzigen en niet met de architect hetgeen eveneens aantoont dat de architect ook in dit project geen effectieve leiding nam.

5.2. Over de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van beklaagden voor de feiten C.I, C.II en C.III

Op grond van artikel 5, eerste lid Strafwetboek is een rechtspersoon strafrechtelijk verantwoordelijk voor misdrijven die hetzij een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van haar doel of de waarneming van haar belangen, of die, naar blijkt uit de concrete omstandigheden, voor haar rekening zijn gepleegd.

Het vroegere art. 5, tweede lid Sw. werd met inwerkingtreding van 30 juli 2018 opgeheven door de wet van 11 juli 2018 tot wijziging van het Strafwetboek en de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering wat de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van rechtspersonen betreft. De zogenaamde “decumul”-regeling werd daardoor opgeheven.

Beklaagde werd als natuurlijke persoon vervolgd samen met de rechtspersoon voor de feiten sub C.I, C.II en C.III die zich situeren van 8 december 2013 tot 27 november 2018 en dus voor en na de inwerkingtreding van het nieuwe artikel 5 Sw. op 30 juli 2018, zodat het nieuwe artikel 5 Sw. van toepassing is.

Op grond van de gegevens van het onderzoek staat het vast dat de feiten sub C.I, C.II en C.III een intrinsiek verband hebben met de verwezenlijking van het doel van de en bovendien specifiek voor haar rekening werd begaan.

Zij maakt niet aannemelijk dat zij interne maatregelen heeft genomen om het wederrechtelijk handelen te controleren en te voorkomen.

Er werd gekozen voor een bedrijfsvoering waarbij aan de naleving van de hierboven vermelde regelgeving in verband met de reglementering van het monopolie van een architect geen aandacht werd besteed.

Op de rechtspersoon rust bijgevolg een eigen strafrechtelijke verantwoordelijkheid.

De beklaagde _____ was als zaakvoerder van de _____ bevoegd om de nodige beslissingen te nemen met het oog op de naleving van de betrokken regelgeving doch bleef in gebreke.

De beklaagde _____ kan derhalve samen met de beklaagde-rechtspersoon _____ worden veroordeeld.

5.3. De strafmaat

De feiten voorzien onder de tenlasteleggingen C.I (zoals heromschreven door de eerste rechter), C.II (zoals heromschreven) door de eerste rechter en C.III zijn de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van een zelfde misdadig opzet, in hoofde van beide beklaagden, zodat er slechts één straf dient te worden uitgesproken, nl. de zwaarste.

Bij de straftoemeting wordt rekening gehouden met:

- de persoon van de beklaagde _____ en de rechtspersoonlijkheid van de _____
- hun blanco strafregister,
- de aard, de ernst en de omstandigheden van de bewezen verklaarde misdrijven die blijk geven van een maatschappelijk onaanvaardbaar gebrek aan respect voor de reglementering inzake het monopolie van de architect en de vaststelling dat de feiten in een professionele context werden gepleegd.

Daarom wordt de beklaagde _____ gestraft met een geldboete van 750,00 euro, te vermeerderen met de opdecimen, of een vervangende gevangenisstraf van 90 dagen. Deze geldboete wordt voor een gedeelte van 500,00 euro opgelegd met uitstel van tenuitvoerlegging voor een proeftermijn van drie jaar, gelet op zijn blanco strafregister. Dit geldt als voldoende waarschuwing voor de beklaagde _____ om meer aandacht te hebben voor de specifieke regeling bij de bedrijfsvoering.

De _____ wordt bestraft met een geldboete van 1.000,00 euro, te vermeerderen met de opdecimen. Deze geldboete wordt voor de helft opgelegd met uitstel van de tenuitvoerlegging voor een proeftermijn van drie jaar. Dit geldt als voldoende waarschuwing voor de beklaagde _____ om meer aandacht te hebben voor de specifieke regeling bij de bedrijfsvoering.

Om redenen zoals uiteengezet in het bestreden vonnis die het hof herhaalt en overneemt acht het hof het niet opportuun de illegale vermogensvoordelen in hoofde van de beklaagden te verbeuren. Het Openbaar Ministerie drong hier overigens niet op aan ter zitting.

Terecht werden beklaagden door de eerste rechter veroordeeld tot betaling van:

- een bijdrage tot financiering van het bijzonder fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders;
- een bijdrage aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand, die thans na indexatie 22,00 euro bedraagt. Het bestreden vonnis wordt in die zin gewijzigd;
- een vaste vergoeding voor beheerskosten in strafzaken die thans na indexatie 52,42 euro bedraagt. Het bestreden vonnis wordt in die zin gewijzigd;

6. Wettelijke bepalingen

Het hof houdt rekening met volgende wettelijke bepalingen, de artikelen:

- 11, 12, 14, 24, 31 tot 37 en 41 van de wet van 15 juni 1935
- 152, 162, 185, 190, 190ter, 194, 195, 199, 200, 202, 203, 203bis, 204, 209bis, 210, 211 en 212 van het Wetboek van Strafvordering
- 1, 2, 3, 5, 7, 7bis, 38, 40, 41bis, 50, 65 en 66 van het Strafwetboek
- 4 en 10 van de wet van 20 februari 1939
- 1 van de wet van 5 maart 1952
- 59 en 60 van de programmawet van 25 december 2016
- 3 en 4 van de wet van 30 oktober 1998
- 1, 8 en 18bis van de wet van 29 juni 1964
- 58 van het KB van 18 december 1986
- 28 en 29 van de wet van 1 augustus 1985
- 4 §3, 5 en 10 van de wet van 19 maart 2017
- 6 van het KB van 26 april 2017
- 91 van het KB van 28 december 1950
- 1 en 2 van het KB van 28 augustus 2020

7. Beslissing

Het hof,

Rechtdoende op tegenspraak;

Beslist op grond van de hoger vermelde redenen, binnen de perken van de hogere beroepen zoals hiervoor bepaald, als volgt:

Verklaart de hogere beroepen van beklaagden en het Openbaar Ministerie ontvankelijk;

Op strafrechtelijk gebied

Bevestigt het bestreden vonnis wat de heromschrijving van de feiten sub C.I en C.II betreft;

Het bestreden vonnis wijzigend;

Verklaart de beklaagden niet schuldig aan de hen ten laste gelegde feiten A en B, spreekt hen hiervan vrij en ontslaat hen van de uit dien hoofde uitgesproken veroordelingen;

Verklaart de beklaagden schuldig aan de hen ten laste gelegde feiten C.I (zoals heromschreven) C.II (zoals heromschreven) en C.III;

Veroordeelt de beklaagde _____ wegens deze vermengde feiten C.I (zoals heromschreven) C.II (zoals heromschreven) en C.III tot een geldboete van 750,00 euro, gebracht op 6.000,00 euro door verhoging met 70 opdecimen, of een vervangende gevangenisstraf van 90 dagen;

Gelast gedurende een proeftijd van drie jaar het uitstel van de tenuitvoerlegging van een gedeelte van deze geldboete ten belope van 500,00 euro, gebracht op 4.000,00 euro door verhoging met 70 opdecimen;

Veroordeelt de beklaagde _____ wegens deze vermengde feiten C.I (zoals heromschreven) C.II (zoals heromschreven) en C.III tot een geldboete van 1.000,00 euro, gebracht op 8.000,00 euro door verhoging met 70 opdecimen;

Gelast gedurende een proeftijd van drie jaar het uitstel van de tenuitvoerlegging van deze geldboete ten belope van de helft;

Verplicht elke beklaagde om bij wijze van bijdrage tot de financiering van het bijzonder fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan occasionele redders een bedrag te betalen van 25,00 euro, verhoogd met 70 opdecimen en alzo gebracht op 200,00 euro;

Legt aan elke veroordeelde een vaste vergoeding voor beheerskosten in strafzaken op van 52,42 euro;

Veroordeelt elke beklaagde tevens tot betaling van een bijdrage van 22,00 euro aan het Fonds voor de juridische tweedelijsbijstand;

De kosten

Bevestigt het bestreden vonnis wat de veroordeling tot de kosten in eerste aanleg betreft;

Laat de kosten van het hoger beroep van het Openbaar Ministerie en de kosten van de dagvaarding van de burgerlijke partij in hoger beroep ten laste van de Staat;

Veroordeelt de beklaagden hoofdelijk tot de overige kosten van de strafvordering in hoger beroep, deze voorgeschoten door de openbare partij in totaal begroot op 137,62 euro, al deze kosten ondeelbaar veroorzaakt zijnde door de thans nog weerhouden feiten.

Dit arrest is gewezen te Antwerpen door het hof van beroep, C4 kamer, samengesteld uit:

Kamervoorzitter

Raadsheer

Raadsheer

en in openbare terechtzitting van **26 januari 2022**

uitgesproken door Kamervoorzitter

in aanwezigheid van het lid van het Openbaar Ministerie vermeld in het proces-verbaal van de terechtzitting

met bijstand van griffier

